

ҮШ ЖЫЛДЫҚ ЖОСПАР АЙҚЫНДАЛДЫ

Таяуда Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев «Әділетті Қазақстанның экономикалық бағдары» атты Қазақстан халқына кезекті Жолдауын жариялады. Президент ең алдымен халықтың тұрмыс сапасының жақсарғанын ерекше ілтипатпен тілге тиек етті. 2020 жылдан бері мұғалімдердің жалақысы екі есе өсті. Дәрігерлердің айлығы да айтарлықтай көбейді. Зейнетақы жинағының бір бөлігін пайдаланған бір миллионға жуық адам тұрғын үй мәселесін шешіп, баспаналы болды. «Жайлы мектеп» жобасының аясында 400-ге жуық мектеп салынады. Ауылдық жерде 300-ден астам денсаулық сақтау нысаны бой көтеруде. «Ұлттық қор – балаларға» жобасының арқасында жаңа жылдан бастап балалардың есепшотына қаржы түсе бастайды. Заңсыз берілген сегіз миллион гектар жер мемлекет меншігіне қайтарылып отыр.

Басқару жүйесі ықпалды Парламенті бар Президенттік республика үлгісіне көшті. Елімізде «Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет» тұжырымдасы барынша орнықты. «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» қағидатын нақты іске асыру қажеттігі туындады. Бұл жерде Парламенттің рөлі ерекше екені даусыз.

Адам құқығын қорғау саласында маңызды қадам жасалғаны баршамызды қуантады. Қоғамның саяси мәдениеті мүлде жаңа сипатқа ие болып отырғаны қандай ғанибет десеңіздерші.

Экономикалық тұрақтылық орнығып келеді. Былтыр Қазақстанның жалпы ішкі өнімі 104 триллион теңге болды. Елімізге 28 миллиард доллар (рекордтық көрсеткіш) тікелей шетел инвестициясы тартылды. Сыртқы сауда-саттық 136 миллиард долларға жетті. Соның 84 миллиарды – экспорт. Сыртқы қорымыз 100 миллиард долларға жуықтады.

Бүгінде климаттың өзгеруі, азық-түлік қауіпсіздігі және демографиялық тұрғыдан орнықты даму ең өзекті мәселеге айналғаны баршаға белгілі. Былайша айтқанда, адамзат тарихында бұрын-соңды болмаған сын-қатерлер мен түбегейлі өзгерістер

дәуірі басталып отыр.

Мемлекет басшысының бағамдауы бойынша Әділетті Қазақстанның экономикалық бағдары мына төмендегіше:

Әділдік, инклюзивтік және үнемшілдік жаңа экономикалық бағдарымыздың өзегіне айналады.

Осы Жолдауда айтылатын міндеттің бәрі үш жылдың ішінде орындалуға тиіс. Ал аса күрделі міндеттерді жүзеге асыру үшін нақты мерзім бекітілеті.

1. Қазіргі ең басты міндет – еліміздің мықты өнеркәсіптік негізін қалыптастыру және экономикамыз өзімізді толық қамтамасыз ете алатын жағдайға жету. Сондықтан өңдеу саласын жедел дамытуға баса мән беруіміз қажет.

2. Біз ел тағдыры үшін айрықша мән беріп қатар жобаны жүзеге асыруымыз керек. Экономиканы өртартапандыру бұрынғыдан да маңызды міндетке айналуға.

3. Бұл ретте металды терең өңдеу, мұнай-газ және көмір химиясы, ауыр машина жасау, урандарды конверсиялау және байыту, автобөлшектер және тыңайтқыштар шығару сияқты бағыттарға айрықша назар аударған жөн. Басқаша айтсақ, жоғары деңгейде өңделген өнім шығаратын кластер құру қажет.

4. Еліміздің туристік әлеуетін де пайдалану керек. Туризм осындай серпінді жобалар қатарында болуға тиіс. Өкінішке қарай, осы маңызды саладағы жұмыс дұрыс атқарылмай жатыр. Елімізде басқа мемлекеттермен салыстырғанда артта қалып келеді.

Жалпы, кемінде 15 ірі жобадан тұратын нақты тізім дайындалуға тиіс. Осы салада бұрын болған қателіктерді қайталауға болмайды.

1. Біз жаңа өнеркәсіп саясаты арқылы жаңаша даму үлгісіне көшуге тиіспіз.

2. Мемлекет ірі кәсіпорындармен бірлесіп, өндірістің барлық сатысы өз елімізде болуын қамтамасыз ету керек.

3. Өңдеу өнеркәсібі шикізатты көңілге қонымды бағамен жеткілікті көлемде алуы керек.

4. Реттелетін сатып алу көзіндегі өз тауарларымыздың үлесін арттыру және офтейк жүйесін толық іске қосу қажет.

5. Еліміздегі өнім өндірушілермен жасалатын офтейк келісімшарттардың үлесін кемінде 10 пайызға жеткізу керек.

6. Бұл – жыл сайын 2 триллион теңге деген сөз.

Дана халқымыз «Судың да сұрауы бар» деп бекер айтпаған. Су ресурсы да – еліміздегі өзекті мәселелердің бірі. Сол себепті Мемлекет басшысы 2040 жылдарға қарай Қазақстандағы су тапшылығы 12-15 миллиард текше метрге жетуі мүмкін екенін еске салып отыр. Міне, осындай аса өткір күрделі жағдаяттарды ескере келген Президент жаңадан Су ресурстары және ирригация министрлігі құрылатынын мәлімдеді. Министрліктің аясында Ұлттық гидрогеология қызметі қайта жұмыс істейтін болады.

Стратегиялық маңызы бар міндеттің тағы бірі – көлік-логистика саласының әлеуетін толық пайдалану болып отыр. Ең алдымен «Достық – Мойынты», «Бақты – Аягөз», «Дарбаза – Мақтаарал» бағытындағы ірі теміржол жобаларын сапалы жүзеге асыру қажеттігі тілге тиек етілді. Мұның ішінде сонымен қатар Алматыны айналып өтетін теміржол желісі де бар. Мемлекет басшысы Көлік министрлігін қайта құрған жөн екенін айтты. Бұл министрлік жол инфрақұрылымын салумен де айналысады.

Қазақстан – электронды үкіметті және финтехті дамыту индексі бойынша әлем көшбасшыларының қатарында. Ендігі маңызды стратегиялық міндет – елімізді IT мемлекетке айналдыру болып отыр. 2026 жылға қарай IT қызметтерінің экспортын қазіргі 500 миллион доллардан бір миллиард долларға жеткізу – Үкіметке жүктелетін жаңа міндет.

Экономиканы өркендетуге және халықты жұмыспен қамтуға ықпал ететін тағы бір бағыт – медиа, кино, музыка, дизайн, білім беру, ақпараттық технология салаларын қамтитын креативті индустрия екені мәлім.

«Атамат» партиясының «Қарызсыз қоғам» жобасына қызығушылық артуда. Осы жобаның арқасында еліміздің сегіз аймағындағы 20 мыңнан астам адам өздерінің қаржылық сауаттылығын арттырып отыр. Бұл жобаның игілігін бүкіл еліміз көруі керек.

Әкімшілік реформа қолға алынып, әкімдерді тікелей сайлау тәсілі енгізілді. Аудан әкімдеріне жергілікті бюджетті басқару құқығын беру көзделген. Ауыл, көнт және ауылдық округ әкімдерін тұрғындар өздері сайлай бастағанына екі жылдан асып отыр. Енді аудан және

облыстық деңгейдегі қала әкімдерін сайлайтын болады.

Жолдауда демография мәселесі де сөз болды. Жыл соңына дейін еліміздің халқы 20 миллионға жетеді. Өмір сүру ұзақтығы 74 жастан асып отыр. Қазақстан – әлемдегі ең жас мемлекеттердің бірі. Тұрғындардың үштен бірі жастар. Азаматтардың орташа жасы – 32 жас.

Білім беру мекемелеріндегі психологиялық қолдау қызметін институционалды түрде күшейту көзделген. Брыңғай сенім телефонын ұйымдастыру қажет. Зорлық-зомбылыққа және қысымға, яғни буллингке тап болғандарға көмек көрсетуге арналған бағдарлама әзірлеу ұсынылды.

Бәріне бірдей білім беру үшін интернет жылдамдығы жоғары және білім берудің цифрлы ресурстары тегін әрі қолжетімді болуы керек. Білім беру жүйесін еңбекнарығының сұранысына қарай өзгеріп отырғаны жөн.

Еліміздегі демографиялық өсім білімге деген сұранысты арттыратыны сөзсіз. Осы орайда Президент бес жастан асқан балаларға арналған «Келешек» атты бірыңғай ерікті жинақтау жүйесін енгізуді тапсырып отыр. Бұл бағдарламада мемлекет тарапынан ұсынылатын бастапқы білім беру капиталы, жыл сайынғы мемлекеттік сыйақы және инвестициялық табыс қарастырылуы керек. Осы жинақ пен «Ұлттық қор – балаларға» жобасының қаражаты қосылғанда жас ұрпақтың сапалы білім алуына мүмкіндік туатыны анық.

2024 жылдың 1 қаңтарынан бастап ең төменгі жалақы мөлшерін 85 мың теңгеге көтеру көзделген. Бұл ізгілікті де игілікті шара 1 миллион 800 мың адамның, соның ішінде бюджет саласындағы 350 азаматтың өл-ауқатын арттыруға септігін тигізбек.

Реформаның басты мақсаты – экономикамыздың тұрақты өсімін 6-7 пайызға жеткізу. Сөйтіп, 2029 жылға қарай ұлттық экономиканың көлемін екі есеге ұлғайту, яғни 450 миллиард долларға жеткізу көзделген. Экономикалық өсімнің игілігін еліміздің әрбір азамат көруі керек.

Мемлекет басшысы бізді мәдениетті, білімді, ғылымды дамыту арқылы қазіргі ашық әлемнің бір бөлшегі болуға ұмтылуға шақырып отыр. Әділетті Қазақстанды құру үшін саяси-экономикалық реформа жасау жеткіліксіз екені баршаға мәлім. Ең бастысы – қоғамдық сана, азаматтар ниетінің өзгеруі керектігі екінің біріне аян жайт.

Осылайша Мемлекет басшысының жаңа Жолдауы алдағы үш жылда атқарылатын жұмыстардың жоспар-жобасын айқындап беріп отыр. Оны жүзеге асыру – егемен еліміздің әрбір азаматы үшін басты міндет болуы керек деп есептеймін.

Қарлығаш ҮСЕНҚҰЛОВА,
Мұхтар Әуезов атындағы
Оңтүстік Қазақстан университеті
Ақпараттық білім беру
орталығының кітапханашысы.

Жарамсыз деп танылсын

Төлекбаев А.Ж. куәландырган
1562 тізіммен тіркелген
Молибеков Асилбекке қатысты
сату-сатып алу келісім шартының
жоғалуына байланысты жарам-
сыз деп танылсын.